

SFS 2000:630

Utkom från trycket
den 11 juli 2000

Förordning om särskilda insatser för personer med arbetshandikapp;

utfärdad den 29 juni 2000.

Regeringen föreskriver¹ följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna förordning innehåller bestämmelser om Arbetsmarknadsverkets arbetsmarknadspolitiska program för personer med arbetshandikapp.

2 § Förordningen innehåller:

Inledande bestämmelser (1–10 §§),

Bestämmelser om de enskilda insatserna (11–37 §§),

– stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen (11–15 §§),

– särskilda insatser för syn- och hörselskadade (16 och 17 §§),

– stöd till personligt biträde (18 och 19 §§),

– särskild stödperson för introduktion och uppföljning, SIUS (20 och 21 §§),

– särskilt stöd vid start av näringsverksamhet (22–24 §§),

– lönebidrag (25–31 §§),

– skyddat arbete (32–37),

Gemensamma bestämmelser (38–44 §§).

3 § Bestämmelser om arbetsmarknadspolitiska program finns också i

– lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program,

– förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program, och

– förordningen (1997:1275) om anställningsstöd.

I avtal mellan staten och Samhall Aktiebolag regleras särskilda åtaganden och villkor för statens bidrag till Samhall Aktiebolag och för Samhalls verksamhet.

I förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten finns allmänna bestämmelser om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten hos Arbetsmarknadsverket.

I förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd finns bestämmelser om att den som tar del av arbetsmarknadspolitiska program kan få stöd till resor m.m.

¹ Jfr prop. 1999/2000:98, bet. 1999/2000:AU7, rskr. 1999/2000:230.

4 § I förordningen (1991:1046) om ersättning från sjukförsäkringen enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring i form av bidrag till arbetshjälpmedel finns bestämmelser om bidrag till arbetshjälpmedel som behövs som ett led i rehabilitering av en förvärvsarbetande försäkrad.

5 § Programmet omfattar stöd och andra insatser som syftar till att kompensera den nedsättning i arbetsförmågan som finns hos personer med arbetshandikapp och att stärka dessa personers möjligheter att få eller behålla ett arbete.

Insatserna skall utformas så att de är förenliga med vad som anges i 3 och 4 §§ förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Anvisningar till programmet

6 § En anvisning till programmet innebär att den som anvisas erbjuds att ta del av programmet.

Frågor om anvisningar och om stöd enligt denna förordning prövas av länsarbetsnämnden eller på det sätt som Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) bestämmer.

Länsarbetsnämnden skall ge berörda arbetstagarorganisationer tillfälle att yttra sig innan en insats enligt denna förordning görs. Detta gäller dock inte särskilt stöd vid start av näringsverksamhet eller stöd som lämnas till en företagare eller fri yrkesutövare.

7 § Insatserna i denna förordning får kombineras med varandra i följande fall:

- stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen får kombineras med särskilda insatser för syn- och hörselskadade enligt 16 § 1, särskild stödperson för introduktion och uppföljning, särskilt stöd vid start av näringsverksamhet, lönebidrag och skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare.

- särskilda insatser för syn- och hörselskadade enligt 16 § 1 får kombineras med stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen, särskild stödperson för introduktion och uppföljning, särskilt stöd vid start av näringsverksamhet, lönebidrag och skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare,

- särskilda insatser för syn- och hörselskadade enligt 16 § 2 får kombineras med särskilt stöd vid start av näringsverksamhet och, om fråga är om en person med gravt arbetshandikapp, med lönebidrag,

- stöd till personligt biträde får kombineras med särskilt stöd vid start av näringsverksamhet och, om fråga är om en person med gravt arbetshandikapp, med lönebidrag.

- särskilt stöd vid start av näringsverksamhet får kombineras med särskilda insatser för syn- och hörselskadade enligt 16 § 1, stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen och stöd till personligt biträde,

- särskild stödperson för introduktion och uppföljning får kombineras med särskilda insatser för syn- och hörselskadade enligt 16 § 1 och 2, stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen och, under uppföljning enligt 21 §, med lönebidrag,

- lönebidrag får kombineras med stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen, särskilda insatser för syn- och hörselskadade enligt 16 § 1 och, om fråga är

om en person med gravt arbetshandikapp, med särskilda insatser för syn- och hörselskadade enligt 16 § 2 och med stöd till personligt biträde; dessutom får lönebidrag kombineras med särskild stödperson för introduktion och uppföljning under uppföljning enligt 21 §,

– skyddat arbete hos Samhall får inte kombineras med någon annan insats.

– skyddat arbete hos en offentlig arbetsgivare får kombineras med stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen och särskilda insatser för syn- och hörselskadade enligt 16 § 1.

8 § Länsarbetsnämnden får anvisa någon en anställning med lönebidrag eller skyddat arbete endast om

– arbetsuppgifterna och arbetsförhållandena är lämpliga för arbetstagaren, och

– lön och andra anställningsförmåner följer av kollektivavtal eller är likvärdiga med förmåner enligt kollektivavtal inom branschen.

Vem som kan ta del av insatserna

9 § Stöd och andra insatser enligt denna förordning får lämnas till eller omfatta personer

– med arbetshandikapp,

– som är minst 20 år, och

– som uppfyller de särskilda villkor som i denna förordning anges under de enskilda insatserna.

Som ytterligare förutsättning gäller att insatserna skall vara arbetsmarknadspolitiskt motiverade. Det betyder att insatserna får göras endast när de framstår som lämpliga både för den enskilde och ur ett övergripande arbetsmarknadspolitiskt perspektiv.

Unga handikappade och den som tar del av praktisk arbetslivsorientering behöver inte vara 20 år för att kunna få ta del av en insats enligt denna förordning.

10 § En person med arbetshandikapp enligt denna förordning är den som på grund av funktionshinder har nedsatt arbetsförmåga och som därför har eller kan förväntas få svårigheter att få eller behålla ett reguljärt arbete.

Bestämmelser om de enskilda insatserna

Stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen

11 § Stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen innebär ekonomiskt stöd till en arbetsgivare eller annan som har en kostnad för köp, hyra eller reparation av arbetshjälpmedel eller andra anordningar som en person med arbetshandikapp behöver

– som anställd,

– som företagare eller fri yrkesutövare, eller

– för att kunna ta del av ett arbetsmarknadspolitiskt program, arbetslivsinriktad rehabilitering eller praktisk arbetslivsorientering.

Stöd får också lämnas för expertundersökningar som behövs för att klarlägga om personen behöver hjälpmedel.

12 § Stöd till hjälpmedel för någon som är anställd lämnas endast för behov som framkommer under de första tolv månader en person är anställd hos arbetsgivaren.

13 § Stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen får inte lämnas för kostnader som gäller hjälpmedel eller anordningar som

– normalt behövs i verksamheten eller som kan ersättas genom annat statligt stöd, eller

– som enligt bestämmelser i lag eller förordning skall utföras utan stöd.

14 § Stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen får lämnas med högst 50 000 kronor vardera till

– den som har arbetshandikappet, och

– den arbetsgivare eller annan som anordnar eller ansvarar för verksamheten.

Om stödet gäller datorbaserade hjälpmedel eller om det finns synnerliga skäl kan stöd lämnas med högre belopp.

15 § Stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen skall betalas tillbaka om hjälpmedlet inte används för avsett ändamål.

Om det finns särskilda skäl kan länsarbetsnämnden befria stödmottagaren helt eller delvis från återbetalningsskyldigheten eller bestämma att hjälpmedlet skall överlämnas till Arbetsmarknadsverket.

Särskilda insatser för syn- och hörselskadade

16 § Särskilda insatser för syn- och hörselskadade innebär ekonomiskt stöd till

– kostnaderna för tal- och punktskriftslitteratur som synskadade behöver för att kunna ta del av arbetsmarknadsutbildning eller annan utbildning inom ramen för ett arbetsmarknadspolitiskt program, och

– kostnader med högst 50 000 kronor per år för utbildning av ett personligt biträde i teckenspråk för döva, utbildning av ett personligt biträde eller en tolk för dövblinda eller inläsning på ljudmedier av facklitteratur till en synskadad som tar del av utbildning inom ett företag.

17 § Särskilda insatser för syn- och hörselskadade avser inte insatser som landstinget skall svara för. Bestämmelser om landstingets ansvar för tolktjänst för vardagstolkning för barndomsdöva, dövblinda, vuxendöva och hörselskadade finns i 3 b § hälso- och sjukvårdslagen (1982:763).

Stöd till personligt biträde

18 § Stöd till personligt biträde innebär ekonomiskt stöd till en arbetsgivare eller annan som har kostnader för ett personligt biträde åt en person med arbetshandikapp som behöver ett biträde

– som anställd,

– som företagare eller fri yrkesutövare, eller

– för att kunna ta del av ett arbetsmarknadspolitiskt program, arbetslivsinriktad rehabilitering eller praktisk arbetslivsorientering.

19 § Stöd till personligt biträde lämnas med högst 50 000 kronor per år till arbetsgivaren eller den som har kostnaden för biträdet. Till företagare som har arbetshandikapp som medför stora kommunikationssvårigheter får stöd lämnas med högst 100 000 kronor per år.

Särskild stödperson för introduktion och uppföljning (SIUS)

20 § Särskild stödperson för introduktion och uppföljning (SIUS) innebär att länsarbetsnämnden utser en särskild stödperson åt en person med arbetshandikapp som behöver extra stöd och träning i inledningsskedet av en anställning eller under arbetspraktik som föregår en anställning.

Sådana särskilda stödpersoner kallas SIUS-konsulenter och är anställda hos Arbetsmarknadsverket.

21 § Insatsen särskild stödperson för introduktion och uppföljning lämnas i högst sex månader under introduktion samt under uppföljning av anställningen.

Särskilt stöd vid start av näringsverksamhet

22 § Särskilt stöd vid start av näringsverksamhet innebär ekonomiskt stöd till arbetslösa personer med arbetshandikapp som har kostnader för att skaffa utrustning eller andra kostnader när de startar näringsverksamhet.

23 § Särskilt stöd vid start av näringsverksamhet får lämnas med högst 60 000 kronor per person, om näringsverksamheten kan antas ge ett väsentligt tillskott till försörjningen.

Stödet får kombineras med stöd till start av näringsverksamhet enligt förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program.

24 § Den som tagit emot särskilt stöd vid start av näringsverksamhet skall betala tillbaka stödet om näringsverksamheten läggs ned eller säljs inom tre år efter det att stödet lämnades. Om det finns särskilda skäl kan länsarbetsnämnden befria stödmottagaren helt eller delvis från återbetalningsskyldigheten.

Lönebidrag

25 § Lönebidrag innebär ekonomiskt stöd till den som är arbetsgivare åt en person med arbetshandikapp som anvisats anställning hos arbetsgivaren.

Stödet är ett bidrag till arbetsgivarens lönekostnad för den anställde.

26 § Lönebidrag får lämnas om en person med arbetshandikapp bedöms inte kunna få eller behålla ett arbete om inte stödet lämnas och personens behov inte kan tillgodoses genom andra insatser än lönebidrag eller skyddat arbete. Bidraget får lämnas i följande fall:

- vid nyanställning,
- när en anställd återgår till arbetet efter att ha haft helt sjukbidrag enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring,

– när en arbetstagare som tidigare haft en anställning med lönebidrag får sin arbetsförmåga försämrad inom tre år från det att lönebidrag senast lämnades och det finns behov av att lönebidrag på nytt lämnas, och

Lönebidrag får lämnas även för en arbetstagare som övergår från skyddat arbete hos en offentlig arbetsgivare till en annan anställning hos arbetsgivaren.

27 § Lönebidraget lämnas med ett bestämt belopp per arbetsdag, dock endast för dagar som ingår i den normala veckoarbetstiden hos arbetsgivaren och för vilka arbetsgivaren betalar lön eller sjuklön. Vid deltidsarbete minskas stödet i förhållande till arbetstiden. När stödet beslutas skall dess storlek i kronor per dag fastställas för hela stödperioden.

28 § Lönebidragets storlek fastställs med hänsyn till graden av nedsättning i arbetsförmågan hos arbetstagaren till högst 80 procent av arbetsgivarens bidragsgrundande lönekostnad.

Den bidragsgrundande lönekostnaden är

– bruttolön inklusive sjuklön och semesterlön eller utbetald semesterersättning,

– avgifter som skall betalas enligt lagen (1981:691) om socialavgifter, och

– premier för avtalsenliga arbetsmarknadsförsäkringar eller motsvarande försäkringar.

Den del av lönekostnaden vid heltidsarbete som överstiger en bruttolön om 13 700 kronor per månad läggs dock inte till grund för bidrag.

29 § Utan hinder av vad som sägs i 28 § skall följande gälla.

Lönebidrag för den som är anställd hos en allmännyttig organisation får lämnas med högst 90 procent av den bidragsgrundande lönekostnaden. Den del av bidraget som överstiger 80 procent av den bidragsgrundande lönekostnaden får dock endast efter särskild ansökan beviljas om

– arbetet är lämpligt utformat efter den sökandes behov och bidrar till att den anställde kan utvecklas, rehabiliteras och förbättra sin arbetsförmåga, och

– arbetsmiljön är tillfredsställande och uppfyller de krav som ställs enligt arbetsmiljölagen (1977:1160). AMS meddelar föreskrifter om vad som avses med allmännyttig organisation utifrån reglerna om beskattning av ideella föreningar i inkomstskattelagen (1999:1229).

Lönebidrag får lämnas med högst hela den bidragsgrundande lönekostnaden om arbetstagaren

– är berättigad till insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,

– på grund av långvarig och svår psykisk sjukdom inte tidigare haft kontakt med arbetslivet eller varit borta från arbetslivet under längre tid, eller

– har mer än ett svårare funktionshinder.

30 § Lönebidrag lämnas under längst fyra år.

Stödet får förlängas utöver det fjärde anställningsåret endast om det efter en särskild prövning bedöms motiverat med hänsyn till arbetstagarens arbetsförmåga. En sådan förlängning skall omprövas regelbundet.

När länsarbetsnämnden tar ställning till en förlängning av lönebidrag utöver det fjärde anställningsåret skall den särskilt pröva bidragets storlek.

31 § Länsarbetsnämnden skall verka för att arbetstagaren övergår till en anställning utan lönebidrag. För att underlätta en sådan övergång skall en individuell handlingsplan upprättas när den enskilde anvisas anställningen.

Skyddat arbete

32 § Skyddat arbete innebär arbete för personer med arbetshandikapp vars arbetsförmåga är så nedsatt att de inte kan få annat arbete och vars behov inte kan tillgodoses genom andra insatser.

Av 1 § lagen (1982:80) om anställningsskydd framgår att den som anvisats skyddat arbete undantas från den lagens tillämpning.

33 § Skyddat arbete finns i två former.

Skyddat arbete hos Samhall kommer till stånd när länsarbetsnämnden kommer överens med arbetsgivare som ingår i Samhallkoncernen om anställning av personer med arbetshandikapp.

Skyddat arbete hos en offentlig arbetsgivare kommer till stånd när länsarbetsnämnden

- anvisar personer med sådana svåra arbetshandikapp som avses i 34 § anställning hos en offentlig arbetsgivare, och
- lämnar ekonomiskt stöd till arbetsgivarens lönekostnad.

34 § Till skyddat arbete hos en offentlig arbetsgivare anvisas endast personer som

- har socialmedicinska arbetshandikapp,
- är berättigade till insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, eller
- på grund av långvarig och svår psykisk sjukdom inte tidigare haft kontakt med arbetslivet eller varit borta från det under längre tid.

35 § En anvisning till skyddat arbete hos en offentlig arbetsgivare får inte göras om arbetet bedrivs inom konkurrensutsatt verksamhet eller sektor.

36 § Stöd till en offentlig arbetsgivare som anställer någon i skyddat arbete lämnas på samma sätt som lönebidrag enligt 27 och 28 §§, dock kan stödets storlek fastställas till högst hela den bidragsgrundande lönekostnaden.

37 § Länsarbetsnämnden skall regelbundet pröva om den som har skyddat arbete kan övergå till en annan anställning.

Gemensamma bestämmelser

Handläggning av stödfrågor m.m.

38 § Länsarbetsnämnden beräknar och betalar ut stöd enligt denna förordning. Stöden betalas ut månadsvis i efterskott eller på det sätt som AMS bestämmer. Belopp som understiger femtio kronor sammanlagt betalas inte ut.

39 § Arbetsgivaren rekviderar lönebidrag och stöd till skyddat arbete hos en offentlig arbetsgivare från länsarbetsnämnden månadsvis i efterskott efter hand som anställningen består. Arbetsgivaren förlorar rätten till stöd som inte rekviderats inom 60 dagar från arbetsmånadens slut. Om det finns särskilda skäl får AMS eller länsarbetsnämnden medge undantag från den fristen.

40 § Den som vill ta del av stöd skall samråda med länsarbetsnämnden innan han eller hon vidtar den åtgärd som innebär en kostnad. Om detta inte sker lämnas stöd endast om det finns synnerliga skäl för det.

41 § AMS ser till att stöd enligt denna förordning används på föreskrivet sätt. Den som fått stöd skall ge AMS eller den AMS utser tillfälle att granska verksamheten och lämna de uppgifter som behövs för granskningen.

Återbetalning av stöd

42 § Om någon har fått stöd utan att vara berättigad till det, skall det som mottagaren har fått för mycket betalas tillbaka. AMS eller länsarbetsnämnden får i ett sådant fall vid senare utbetalning dra av ett skäligt belopp. Om det finns särskilda skäl får AMS eller länsarbetsnämnden helt eller delvis befria den som tagit emot stödet från återbetalningsskyldigheten.

Överklaganden

43 § Länsarbetsnämndens beslut om återbetalning av stöd och återkallelser av anvisningar får överklagas till AMS. AMS beslut får inte överklagas.

Övriga beslut får inte överklagas. Länsarbetsnämnden skall dock ompröva beslut om den som berörs av beslutet begär det.

Verkställighetsföreskrifter

44 § AMS får meddela de ytterligare föreskrifter som behövs för verkställigheten av denna förordning. Bestämmelser som berör statsförvaltningen meddelas efter samråd med Arbetsgivarverket.

-
1. Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 2000.
  2. Genom förordningen upphävs
    - förordningen (1985:276) om statsbidrag till skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare,
    - förordningen (1987:409) om bidrag till arbetshjälpmedel m.m., och
    - förordningen (1991:333) om lönebidrag.
  3. De upphävda förordningarna gäller fortfarande för personer som enligt beslut som fattats före den 1 augusti 2000 tar del av bidrag eller verksamhet enligt dem.

På regeringens vägnar

BJÖRN ROSENGREN

Örjan Härneskog
(Näringsdepartementet)